

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: УДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО
КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА НАВЧАЛЬНОЇ
ДОКУМЕНТАЦІЇ**

**Збірник
матеріалів IV-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

13-15 квітня 2022 року, м. Одеса

У Збірнику опубліковано матеріали IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації», яка проходила 13-15 квітня 2022 року на базі Одеської національної академії харчових технологій в умовах воєнного стану з причини російсько-української війни.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Богдан ЄГОРОВ	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор (Голова редакційної колегії)
Федір ТРИШИН	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник Голови редакційної колегії)
Надія ДЕЦ	директорка Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцентка
Любов ЛАНЖЕНКО	начальниця Навчального відділу НЦООП, к.т.н., доцентка
Оксана КРУЧЕК	начальниця Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцентка
Юрій КОРНІЄНКО	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Валерій МУРАХОВСЬКИЙ	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Людмила РИЖЕНКО	методистка вищої категорії Навчального відділу НЦООП

Оргкомітет IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

УДК 378.018.43:37.091.32 [355.01+616-036.21]

**ЛЕКЦІЯ В РЕЖИМІ ОНЛАЙН ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ПАНДЕМІЇ
КОРОНАВІРУСУ ОЧИМА ВИКЛАДАЧА****Т.О. Павлова,****Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, м. Одеса****І.О. Павлова, О.І. Павлов,****Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Теоретична та практична актуальність обраної теми полягає у розкритті специфіки проведення лекційних занять, по-перше, у не зовсім нетрадиційній для навчального процесу формі – режимі онлайн, по-друге, в умовах воєнного стану, по-третє, під час коронавірусної пандемії, по-четверте, викладачами, які представляють галузі знань відповідно з юриспруденції, туризму і рекреації та економіки.

Наша мета полягає у визначенні, на основі власного досвіду викладання дисциплін, що належать до різних спеціальностей, особливостей роботи лектора в аудиторії та надання рекомендацій психологічного, предметного, методичного та організаційного характеру, які будуть в нагоді як викладацькому складу, так і відповідальним особам, які планують і організують навчальний процес у вишах України.

Особливість викладання лекційного матеріалу в режимі онлайн поза залежності його тематичного змісту, але в межах кожної із спеціальностей, на наше переконання, полягає у відсутності реального, безпосереднього спілкування лектора зі студентською або аспірантською аудиторією, що значно утруднює підтримання постійного зворотного зв'язку між викладачем та аудиторією, яка є віртуальною, коли лектор не в змозі постійно контролювати її фізичний та емоційний стан. А це, у будь-якому випадку, позначається на втраті лектором впливу на ступінь засвоєння навчального матеріалу особами, що перебувають в режимі онлайн. В цьому сенсі певні переваги має проведення лекції в малих академічних групах, особливо аспірантських, які складаються з однієї або двох осіб. Тому в великих групах доцільніше користуватися демонстрацією екрану з розміщенням на ньому опорного конспекту лекцій, що містить таблиці, рисунки та певні структурно-логічні схеми, які мають супроводжуватися ємними коментарями лектора.

Досвід проведення лекційних занять, який накопичений в деяких вишах на попередньому етапі організації навчального процесу, деякою мірою полегшує організацію цієї роботи в умовах війни, проте не знімає проблеми як такої. Справа в тому, що деякі з наших студентів приймають безпосередню участь у військових діях, що відтермінує їх навчання як таке. Певна частина студентів перебувають на окупованих територіях чи позбавлені зв'язку з вишами через мережу Інтернет, що полишає їх можливості постійної участі в навчальному процесі. А ті, хто перебувають в аудиторії, знаходяться в умовах психологічної нестійкості при реальній загрозі їх життю, життю їх рідних та близьких, яка посилюється втратою доходів, погіршенням житлових умов.

Виходячи з цього, кожний з викладачів вимушений «з коліс» засвоювати навички практичного психолога.

Викладач-правник в цій ситуації приречений певною мірою стати консультантом з юридичних питань, акцентуючи увагу на правових аспектах війни й відповідальності за злочини країни-агресора.

Лектор з туристично-рекреаційної спеціальності акцентує увагу осіб, що навчаються, на фахових питаннях, пов'язаних з функціонуванням галузі в умовах військового стану, наслідками руйнації туристичної та рекреаційної інфраструктури, професійними аспектами адаптації персоналу до роботи у післявоєнний період. На лекціях з економічної спеціальності доцільно привернути увагу слухацької аудиторії на викликах військової агресії Російської Федерації світовій економіці, які порушують систему економічних відносин, що склалися історично на її глобальному, мегарегіональному, національному, регіональному і базовому рівнях та у секторальному й галузевому вимірах. Дозування та розподіл такої інформації залежать від теми лекції і рівня фахової підготовки студентів чи аспірантів.

Врахування впливу коронавірусної пандемії на організацію та функціонування процесу навчання з початком війни ніби то відійшло на другий план. Проте її дію не слід недооцінювати. Більш того, в купі з військовим чинником пандемія постає важким випробуванням для української спільноти, передусім молоді, як найменш захищеної, психологічно уразливої категорії населення. Певна морально-психологічна нестійкість студентської молоді значно посилюється внаслідок обмеження індивідуальних та групових зв'язків з переходом на дистанційну форму навчання.

Пристаючи до викладання лекцій в режимі онлайн лектор позбавлений можливості відстежувати гостроту та широту сприйняття студентами нової інформації, що міститься в лекційному матеріалі. Не секрет, що особи, які перенесли захворювання на COVID-19 у його різних модифікаціях, щонайменше проходять тривалий період реабілітації, не кажучи вже про тривалі лікування від наслідків дії інфекції для центральної нервової системи. За таких умов значно послаблюються увага та концентрація розумової діяльності таких студентів. Ці обставини мають бути враховані лектором у роботі. Безсумнівно, ці питання заслуговують окремого розгляду.

Пандемія як і психологічні наслідки війни доволі тривалий час будуть позначатися на психіці та здоров'ї як студентів, так і викладачів. І це треба розуміти в процесі організації навчального процесу. Окремо слід підкреслити важливість врахування специфіки праці викладача не тільки у умовах формажору, а й у звичному режимі. Мова йде про високу інтенсивність і динамічність праці в аудиторії, яка потребує великих затрат фізичної та нервової енергії. В цьому сенсі щонайменше дивним виглядає практика навчальних відділів вишів, які планують проведення викладачем по п'ять, а то й шість пар на добу. Більш того, викладач вимушений працювати підряд чотири пари з певної навчальної дисципліни в одній групі.

Врахування зазначених особливостей сприятиме покращенню процесу підготовки висококваліфікованих фахівців.

	СТАННЯМ ЦИФРОВИХ ЗАСОБІВ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ Т.Д. Маркова, Г.Б. Пчелянська	
19	ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ О.О. Євтушевська	56
20	ВИВЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ УСПІШНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ О.В. Шепелева, ВСП «Фаховий коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу ОНАХТ», м. Одеса Г.О. Саркісян, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	58
21	ВДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ AutoCAD С.Л. Колесніченко, А.Д. Салавеліс	60
22	КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ Я.Г. Верхівкер, О.М. Мирошніченко, М.В. Шенгелая	62
23	ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ШКОЛИ О.Л. Гаркович, М.М. Мадані	65
24	ФАКТОРИ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА ДИСТАНЦІЙНА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ С.М. Соц, І.О. Кустов, Ю.Я. Кузьменко	67
25	ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Л.Г. Віннікова, О.В. Синиця	68
26	СТАН, РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ А.Р. Антонова	70
27	СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ, ЯК СКЛАДОВА АВТОМАТИЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ І.І. Яровий, ВСП «Механіко-технологічний фаховий коледж ОНАХТ», м. Одеса	72
28	ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛАБОРАТОРНОГО ПРАКТИКУМУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ К.Ю. Ханчич, Н.А. Власюк, Ю.В. Семенюк	75
29	РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ О.М. Кананихіна, Т.М. Турпурова, Д.О. Бондарчук	78
30	ЛЕКЦІЯ В РЕЖИМІ ОНЛАЙН ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ ОЧИМА ВИКЛАДАЧА	80

	Т.О. Павлова, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, м. Одеса І.О. Павлова, О.І. Павлов, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	
31	ВЗАЄМОДІЯ ВИКЛАДАЧА ТА ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ І.Р. Біленька, Н.А. Лазаренко	82
32	СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ШЛЯХОМ УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕХНІЧНИХ НАУК В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Н.В. Жихарєва, В.О. Когут	84
33	ПРО МОЖЛИВІСТЬ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КНИГИ В СИСТЕМІ MOODLE Ю.С. Федченко, Н.Г. Коновенко, Є.В. Черевко	86
34	ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ БАКА- ЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 075 «МАРКЕТИНГ» У ДИСТАН- ЦІЙНІЙ ФОРМІ О.О. Голубьонкова, М.Г. Брайко, К.Ю. Соколюк	89
35	ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ЗМІСТОВ- НОГО МОДУЛЯ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ» В.М. Лисюк, О.О. Фесенко, С.М. Неменуша	90
36	ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ДИСТАН- ЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Т.В. Савченко, В.О. Кожевнікова	92
37	ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ В.Р. Шишлюк	94
38	КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В.О. Волчок	97
39	ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ЗАКОРДОННИХ УНІВЕРСИ- ТЕТАХ С.Н. Федосов, М.Р. Мардар	98
40	ТЕХНОЛОГІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАН- НЯ Ю.О. Халілова-Чуваєва, А.К. Д'яконова, Л.А. Титомир	101
41	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДИ- СТАНЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗВО А.С.Паламарчук, О.А. Глушков	104
42	ШЛЯХИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ ПІДТРИМКИ ЗДО- БУВАЧІВ В ПЕРІОД ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В.І. Соколова, Н.О. Коваленко, Т.І. Соколова	106
43	ЧИ Є РІЗНИЦЯ МІЖ ПОНЯТТЯМИ «ДИСТАНЦІЙНЕ НАВ- ЧАННЯ» ТА «ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ»? Г.В. Коркач, Т.А. Манолі, Т.І. Нікітчина	108